

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 popoldne.

Pro domo.

Iz poslaniških krogov prejeli smo sledeči dopis, ki se deloma vjema z našim včerajšnjim člankom, ter potrjuje našo sodbo o sobotni seji deželnega zbora.

„Ko so bili pred nekoliko meseci deželni poslanci od narodnih volilcev izbrani v deželni zbor, sanjalo se jim niti ni, da bodo morali tako kmalo prijeti za pero ter spisati članek v lastno obrambo, — pro domo!

In kaj je temu povod? Vže tri tedne so bile verifikacije volitev velikega posestva na dnevnem redu; nerešena ta zadeva ovirala je vse delovanje deželnega zbora in narodna stranka se ni mogla zediniti v tej kočljivi zadevi. Konečno se je odločila večina za odobrenje volilnega akta; v tem smislu bilo je sestavljeno poročilo dotičnega odseka in med govorniki, kateri so v zbornici branili stališče večine, bili so Šuklje, Poklukar in poročevalec Kersnik. Zastopali so svoje in svojih prijateljev nazore mirno in stvarno, ne da bi se hlinili in dobrikali nemški manjšini, ne da bi z besedico žalili koga svojih narodnih tovarišev, ne oziraje se na marsikak ošoben napád, niti na zasmeh in sramotenje, dasiravno bi se jim bili kaj lahko zbadljivi odgovori kar silili na jezik.

To ravnanje večine narodnih poslancev izviralo je iz raznih nagibov, ktere so naši govorniki deloma vže razkrili v debati, deloma jih pa hočemo tem potem razodeti svojim rojakom.

Najpreje moramo povdarjati, da vsa dialektika gosp. Svetca ni bila v stanu narodnih poslancev prepričati, da so se pri teh volitvah godile take nepravilnosti, da bi poštenjak mogel volitve proglašati za neveljavne. Zlasti odkar se je dokazalo, da sta oba Lichtenbergova glasa in merito vendar le veljavna, in odkar so se prepričali, da tudi pri dunajski „Pfundbriefanstalt“ ni bilo drugega pogrška, nego ta, da

v volilnem imeniku ni stalo: „Pfundbriefanstalt der I. Wiener Sparkasse“, ampak samo: „I. Wiener Sparkasse“, in da se ta pomanjkljivost ni pred volitvami popravila — zlasti od tega časa, pravimo, so bili do dobrega prepričani, da se je za izvoljence velikega posestva v istini izrekla sicer jako pičla večina onih, katerim gre volilno pravo v tej skupini po § 10 deželnega volilnega reda. In skoraj se nam zdi, — da molčimo o stvarnih napakah gledé oddanih glasov kompromisne stranke — da tudi narodna manjšina ni bila popolnem brez enakih pomislekov; sicer si ne bi mogli tolmačiti nesrečne besede g. dr. Zarnika o „koncesijah“, kajti da bi se ravnal naroden poslanec v znamenito pravni zadevi po banavzičnem načelu: „do ut des“ (dam, da kaj dobim), da bi barrantal s svojim glasom ter pred nasprotnike stopil, v eni roki morda z volilno reformo, v drugi z verifikacijo, da bi to storil, prepričan od pravne podloge svoje trditve, to se nam dozdeva neverjetno, nemogoče, slovenskega naroda povsem nevredno!

In kake bi bile posledice, ako bi bila zadnja sobota v kranjskem deželnem zboru prodrla šestorica narodnih poslancev s svojim predlogom? Razvnelo bi se v deželi vnovič strastno strankarsko protivje in gotovi eksodus (izhod) nemške manjšine postal bi znamenje divjemu hrupu, sredi kterega se ne rodi nobena zdrava misel, ne čuje nobena pametna beseda. To bi morda dopadalo mladostnemu delu galerijskega občinstva, to bi sigurno ugaľalo onim dvomljivim značajem, kateri nezmožni za produktivno delovanje svojo zgovornost najraje kažejo v mogočno donečih tiradah in malovrednih frazah, ali deželi in mirnemu narodnemu razvoju bilo bi v škodo, in vsak pravi rodoljub moral bi srčno obžalovati nesrečno spremembo.

In kako bi vplivala ta epizoda na splošnji

položaj avstrijske države? Skoraj se nam zdi, da so oni gospodje, kateri sedaj tako krepko naglašajo svoje neoskrunjeno deviško narodnjaštvo, popolnem izgubili razum za naše splošnje razmere. Naš položaj je postal oprezen in bolj nego kdaj nam treba previdnosti in zmernosti. Avstrijsko nemštvo, navzlic svoji naravni manjšini, vendar še jako vplivno vsled zgodovinskih tradicij in starih zvez, razburjeno je ravno sedaj po volitvah v moravskem veleposestvu. Ves razširjeni mehanizem, celi „Beunruhigungsapparat“, s kterim nemška stranka vpliva na nevedno množico, se giblje in deluje, društvene resolucije in uvodni članki hujskajo v skrajno protivje in Taaffovo ministerstvo našlo bode težavno stanje v državnem zboru, kateri se snide v malo tednih. In v takem osodnem trenutku naj bi narodna večina kranjskega deželnega zbora nam prijazni vladi težave napravljala, katerih silni pomen in posledek se dandanes niti preračunati ne dá? So li oni gospodje omejeni v svojem ozkem lokalnem (domačem) obzorju resno pomislili, da utegne ovrženje volitev kranjskega veleposestva v zvezi z drugimi dogodki omajati celo sedanjo sistemo in pot gladiti drugemu ministerstvu, ktero nam bode sigurno drugo lice kazalo nego sedanje? Tako postopanje se je narodnim poslancem videlo lahko miselno, da ne rečemo frivolno (nesramno-predrzno.)

Pa tudi če bi bil položaj našega ministerstva toliko utrjen, da ne bi dogodbe v kranjski deželni sobani čisto nič vplivale na-nj, bilo bi popolnem nepolitično, iz golih formalnih uzrokov — kajti stvarnega razloga, to ponavljamo, nimamo nijednega — uničiti dotične mandate. Znano je, da se za mirno rešitev tega vprašanja nikdo ni bolj zanimal, bolj trudil nego oni mož, kterega ves narod na Kranjskem radostno pozdravlja na čelu deželni vladi. Tre-

Listek.

Prva pot v Rovte.

Nekega dne, bilo je vreme silno dolgočasno, slonim pri oknu, ter gledam, kako gosti dež rosi iz nizkih oblakov in se siva megla obeša po orumenelih hribih gorenjskih Rovtov.

Tu se nehoté spomnim, da obhajam nekako obletnico, ko sem se pred nekaj časom ravno ob takem žalostnem vremenu prvokrat peljal v notranjske Rovte, dve uri oddaljene od Logatec.

Bilo je grdega, deževnega jesenskega dné, ko pridem s poštnim vlakom popoldne v Logatec. Imel sem opraviti v Rovtah. Z velikim trudom dobim voznika, s kterim se odpeljem. Kako živo mi je še ta vožnja pred očmi, menda posebno zato, ker ni bila ravno prijetna. — Ni mi mogoče potresati te ceste (če jo smem

imenovati s tim nezaslužnim naslovom) s cveticami, kakor delajo navadno potopisci, saj bi tudi ne bilo zadosti, ko bi spravil vse cvetlice skupaj, kar jih premore naša flora in bi vmes nasekal še nekaj bukovih in smrekovih vej, da bi zagostil večno blato, ki se začne precej za logaškim Kramarjem. Komaj voz steče iz Kramarjevega dvorišča na Rortarsko cesto, že začne teči tiho, kakor bi bili zašli v testo. Šlo je počasi. Tu in tam pljuske mi v pozdravljenje iz pod konjskih kopit več ko treba blatnaste vode na obleko ali v obraz, da sem se komaj sproti brisal in oči trebil. To je cesta bosenskim po popisu zeló enaka; ko bi kedaj za blatne ceste premije delili, bi ondošnji prebivalci gotovo „skozi ne padli“. K sreči ni dolgo trajala ta mehka vožnja. Prišli smo bolj na trda tla. Človek bi mislil, zdaj bo saj boljše. A cesta zgubi se kmalo s polja med nizko bukovje in leščevje. Ta kraj imenuje se „brlog“.

Reči moram: Omen et nomen, da popolnoma zasluži to ime, ker kraj je samotnen, dolgočasen in razrit, da bi poprej pričakoval kakega medvedjega kosmatina, ki bi prežal pred svojim brlogom, kakor živo človeško bitje. To, kar se tukaj cesta imenuje, je najbolj podobno strugi, iz ktere je ravnokar odtel silen hudournik, za seboj pa zapustil sled razdjanja, ter navalil kamenja in skalovja, da sem dvomil, bo li pač mogoče srečno tako pot prekoračiti. Pa šlo je, — a kako! Voz odletaval je od enega kamna do drugega, se nagibal zdaj na desno zdaj na levo, tako, da bi bil vse prej pričakoval, kakor, da bi voz s celimi kolesi, jaz pa z zdravimi udi, od tukaj prišel.

Pa, ker je menda voz in živina take vožnje vajena, se moj strah ni vresničil, nič hudega se ni zgodilo.

Kakor sem čul, se že leta in leta tožarijo za to cesto, čegava da bo ali ne bo. Vsak se

balo je tedaj enkrat dejansko dokazati, da ima glas deželnega predsednika veljavo med narodom, moralo se je videti, da je narodna stranka dovolj krepka, zmožna in odločna, podpirati vladnega načelnika, kteremu bi bilo stališče izpodkopano, kakor hitro v važnih vprašanjih nima večine v deželnem zboru. In to je bil zadnji, nikakor ne najmanjši vzrok postopanju večine narodnih poslancev v verifikacijski zadevi.

Razodeli smo tukaj svoje nagibe brez strasti in brez strahu, svesti si svojih čistih namenov; konečno sodbo prepuščamo z mirno vestjo slovenskemu narodu, prepuščamo jo zavednim in treznomislečim volilecem.

Naj temu dopisu še dostavimo odgovor, ki ga je vredništvo tržaške „Edinosti“ 6. t. m. v listnici dalo nekterim gospodom dopisnikom, ki so hoteli zaradi vedenja naše narodne večine hujskati v omenjenem listu. „Edinost“ piše: „Nam se ne zdi potrebno in koristno, da odpremo svoja predala napadom na poslance. Tudi mi bi bili srčno želeli, da bi bila večina v kranjskem deželnem zboru postopala odločno in kakor to zahteva brezobzirna pravica; Dežmana in Schrey-a tudi mi pikro gledamo v kranjskem deželnem zboru. Toda, gospoda, mi ne smemo zaradi tega preojstro grajati slovenskih poslancev, kterim vendar nihče ne more odrekati rodoljubja. — Gotovo so tudi oni prav težko se odločili za sedanjó politiko nasproti nemškutarjem; tega smo mi preverjeni; ali čestokrat so v politiki potrebni obziri na činitelje, kteri so zakriti navadnemu opazovalcu. Mnogokrat bi se utegnili s prestrogim in popolnoma brezobzirnim postopanjem škodovati stvari sami, med tem, ko se s previdnostjo in zatajevanjem svojih najlepših želj koristi. Tudi je treba jemati v Avstriji v poštev take kroge, na ktere opazovalec niti ne misli, in gotovo je, da sedanja vladna sistema še ni tako utrjena. Ministerstvo sprave je našlo strašno zmedeno stanje; še danes je obdano v lastnih uradnjah od sovražnikov, ki prežé na to, da bi mu zaudali smrtni udarec in treba je tudi premisliti, da v Avstriji ministerstva nimajo tako prostih rok, kakor jih imajo na priliko na Angležkem, Francoskem, v Italiji, ampak da pri nas čisto naravno, in čestokrat celó potrebno, krona sama poseza v odloke vlade. Pomisliti pa je tudi, da delati politiko je eno, opazovati in kritično primerjati pa vse drugo. Marsikteri sedanji poslanec je, kakor opazovalec in imajoč

pred seboj le ideal, vse drugače sodil o dolžnostih in postopanju poslancev, nego sodi danes, ko je poklican, da to izvrši, kar je zahteval od poprejšnjih svojih kolegov. Od daleč se navadno vsaka stvar drugače vidi, nego od blizo in ko bi bili tudi poslanci storili kak napačni korak in ni pri tem dokazan slab namen, ne smemo jih preostro soditi. Situacija v obče je kritična in težavna, malokdo jo more dobro razumeti, zaradi tega pa prosimo naše prijatelje in dopisnike, naj se ne prenaglijo v sodbi.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. oktobra.

Avstrijske dežele.

Deželni zbor koroški je privolil za nujna dela pri Dravi in gorskih potokih 40.000 gold., država je zato dala še 132.000 gold. Gozdarskemu društvu na Koroškem so privolili za napravo gozdarske šole 500 gold. dodatka, deželni odbor je dobil nalog poročati o napravi potov na južni strani Osijanskega in Celovškega jezera, potem se sprejme načrt postave za vravnovo reke Gline (Glan) od mosta pri Seidelhofen do nje izliva v Krko (Gurk). Stroškov za to bode 195.000 gl. država in dežela prevzameta tri desetine (morda petine), a mejaši dve desetini. Poročevalec dr. Traven se zahvaljuje med živim odobravanjem poljedelskemu ministerstvu in deželni vladi za krepko podporo v ti zadevi.

Deželni zbor moravski. Došle so nektare peticije. Olomuška trgovinska zbornica prosi za podporo okrajni železnici Hannsdorf-Ziegenhals in c. k. marsko-slezijska gospodarska družba za napravo delavniških naselbin. Interpeluje se: potem deželni odbor, kaj je ukrenil zastran naprave prisilnih delavnic? Deželni odbor poroča, da ne more preskrbovanja hrane po deželnih zavodih pod lastnim gospodarstvom priporočati, poročilo se oddá posebnemu odseku. Družbi za gojenje cerkvene godbe se daje 100 gold. na priporočilo brnskega škofa. Po posamezih deželnih zavodih se ima namestiti več služabnikov; odobri se računski sklep oziroma predštev za gospodarski deželni srednji šoli v Perovem in Novem Tičinu.

V zadnji seji **gorenje-avstrijskega deželnega zbora** je prišlo na vrsto mnogo peticij zaradi šolske novele. Nič manj kakor 74 peticij in zraven še vse občine sodnijskega okraja Neuhofer prosi za polajšave šolskega obiskovanja. Liberalci so zahtevali, naj se peticije odstopijo deželnemu šolskemu svetu. Poslanec Fischer stavi predlog, da se izročijo c. k. vladi in da naj se polajšava t. j. šestletno obiskovanje šol dovoli. Temeljiti poduk

ni odvisen od časa in let obiskovanja, ampak načina poduka. Otroci tudi telesno zastajajo, če se predolgo v šolo silijo. Omenil je tudi obžalovaje premnogo šolskih kazen. Konečno priporoča toplo svoj nasvet. — Temu nasproti sta govorila Pressler in dr. Dehne, ki kažeta na Štajarsko, kjer ima pri enakih razmerah le 18% otrok poldnevno šolo, na Gorenje-Avstrijskem pa 43%. — Za Fischerjev predlog sta govorila tudi gg. Pless in Ragl. Zadnjič govori tudi c. k. namestnik. — Pri glasovanju pade predlog Fischerjev z 20 proti 25 glasovi. Toraj le 5 glasov razločka. Nekdaj so konservativni popolno osamljeni ostali, če so šolo le v misel vzeli.

Kolikor nam je že danes soditi mogoče, **letošnje delegacije** ne bodo nikakih viharjih sej imele, kajti splošni politični položaj je tak, da državnim ministrom pač ne bode zvišanih zahtevanj v državni proračun staviti. Vojnemu ministru se bo pač še celó posrečilo, da bode manj kakor sicer zahteval in to zato, ker so trdnjave po Krivoščiji ob črnogorski meji vže dodelane, in ker se bode vojni stan po zasedenih deželah zdato znižal. Nedavno smo omenili, da bode vsled tega vojni proračun za bodoče leto v okroglem številu za cel milijon goldinarjev manjši od minolega.

„Pozor“ piše, da **Hrvatje** ravno tako srčno želé pregleda pogodbenega zakona, kakor Madjari sami. Le da so razlogi pri obeh različni. Madjari si je želé, da bi Hrvate še na krajšo veržico pripeli k ogerski kroni, kakor so že sedaj, kajti madjarska neodvisna stranka vse na to dela, da bi Hrvate čim prej tim bolj pomadjarila. Hrvatje zopet želé pregled pogodbe, ker ona današnjim narodnim potrebam več ne zadostuje ne iz narodnega in ne iz gospodarskega stališča. Da, še celó kakor se je poslednje dni prikazalo, je ona javnemu miru cele skupne monarhije nevarna.

Po Hrvaškem je boj z orožjem ponehal; mesto njega napravil se bode pa boj na političnem polji. Imenovati se morata ban in hrvaški minister. Prvi mora razmere po Hrvaškem dobro poznati, vrh tega pa še upliven narodnjak biti, ako hoče dobro voziti in takih Hrvatov ravno ne ostaja na izbiranje, drugi bode moral pa banu vestno pomagati, in za ta posel se jih je pa že menda več oglasilo, in to tim laglje, ker ni osobito potrebno, da bi moral popolnoma hrvaškega jezika več biti. Minister biti ni nobena težava, kar je svoje dni nek imeniten in slaven minister ob priliki potovanja po Českem sam priznal, ko je le samo eno četrto ure mesto gosi pastirja, ki ga je nekam poslal, gosi pasel, in rekel, da je mnogo bolj težavno le jeden dan gosi pasti, kakor pa cel mesec minister biti. Faktum!

Iz seje **ogerske poslaniške zbornice**. (Dalje in konec, glej zadnji list.) Silagi je govoril zoper nasvet ministerskega predsednika,

je brani, ne popravlja je nihče, zato je pa prišla tudi v tak žalosten stan, da se zdi, kakor bi bila od vsega sveta pozabljena. Zdaj pridemo do Jurija. Tukaj začne se rovtarska županija in župnija, tako se bere na tabli pri Juriji belo na črnem. Na vsako stran ceste stoji hiša, ki s svojim znamenjem, da se v obeh toči vino, kakor gostoljubna Filemon in Baucida vabite popotnike k sebi, da se odpočijejo in si poplaknejo nevoljo in strah trudapolnega pota. Od tukaj se cesta zavije nekoliko na vkreber in kmalo smo vrh „Židanka“. — Vidi se, kakor bi saj zdaj hotelo boljše postati, ker pred nami vije se, kolikor se je dalo o mraku razločiti, ravna in na videz prav gladka cesta ob nizkem bregu proti „Ponikvam“. — Tako namreč imenuje se kraj, kjer vso rovtarsko vodo požira zemlja, ki si večkrat ob času košnje, ako nastane nagloma deževno vreme, v svoje podzemeljsko kraljestvo za posteljo ondotnim gospodarjem več mrve odnese, kakor jim je všeč.

Pa kaj je to? Komaj voznik nekoliko bolj požene konja, že začne zopet, akoravno je videti cesta prav lepa, odskakovati voz. Jezik treba je mirno tiščati za zobmi, da si ga ne prikrajšam in se trdo držati voza, da bi ne bil nenadoma raz voz nemilo posajen materi zemlji v naročje, kar se človeku, ki tega ni vajen, nič kaj ne prileže. Kaj je temu vzrok? vprašam začuden. Pravijo, da je v tistih krajih nekje navada, da župana na pezo volijo, t. j. tisti, ki je izmed vseh najtežji, je ob enem tudi župan. V Rovtah je pa menda navada, da je zmiraj tisti izvoljen za cestnega popravljača, ki je izmed vseh najbolj nadložen, ali kruljev, ki naj se vkvarja s trdim, svojeglavnim, neubogljivim kamenjem. (Ne zamerite mi možje Rovtarji, ako je morebiti zdaj drugače, pred leti, kakor veste, bilo je v resnici tako.) Kamenje je trdo, kakor uči star pregovor, mož popravljač pa slab, zato se nič kaj ne razumita. Da pa vendar nekaj stori, dela pa žlebove čez cesto, tako, da je kanal pri kanalu, komaj po šest

korakov narazen in odtod je tisto neusmiljeno pretresovanje in odskakovanje voza.

Ko grem mimo cerkve sv. Mihela, sem si mislil: O sv. Mihel, kakšna pot je do tebe in tvoje cerkve! Gotovo tje gor, kjer boš naše grešne duše na tehtnico deval, ne bo veliko slabejša, naj nam jo tudi še tako strmo in trnjevo popisujejo.

Pa kaj, voznja bi se že še prestala, ko bi človek le nasledkov ne čutil! Drugi dan, to je bilo joj! Mislil sem, da so vse bolezninad menoj; nič ni bilo zdravega na meni. Komaj sem verjel, ko so mi pripovedovali domačini, da je to le od voznje in da bo kmalo boljše.

Res ni bilo nevarnega, kajti čez nekaj dni nehal me je že boleti „koš“. — Večkrat sem slišal, da je spomin na potovanje lepši, ko potovanje samo. To zdaj kaj rad verjamem, ker spominjam se že še rad, kako sem se prvokrat v Rovte vozil; da bi se pa še kdaj tako, me pa prav nič ne mika.

in priporočal nasproten nasvet, katerega je podpisalo 15 članov zmerne opozicije, ki se glasi: Gledé na to, da vlada ni prosila potrdila pri državnem zboru, kar se tiče izjemnega stanu, ki je bil vpeljan na Hrvaško-Slavonskem, niti ni poročala o svojih ukrepih in v nagibih in vsled tega državi zbor ni bil o tem dostojno podučen; dalje gledé na to, da drugi del nasveta ministerskega predsednika, kar se tiče uporabe splošnega grba za dežele, zahteva pooblaščenja za tako ravnanje, ki ne varuje veljavnosti države sv. Štefana, odbija poslaniška zbornica sklepavni nasvet ministerskega predsednika. — Ministerski predsednik Tisza ugovarja predgovorniku, ter pravi, da on ni prinehal ničesar Hrvatom, da bi glasovali za vlado. On se sklicuje na to, da poravnane postave niso bile napravljene za časa njegove vlade, da je on po postavni poti število hrvaških poslancev do ogerskega zbora znižal na 16. O takih stvareh se ni pogajal s hrvaškimi poslanci. Dalje pravi Tisza, da skupno ministerstvo se ni vtikovalo v ogerske zadeve, govorili so le toliko o njih, kolikor sega to v njih delokrog. Razume se samo ob sebi, da se je morala vlada porazumeti z vojnim ministerstvom, ko je bilo treba odposlati armado. CesarSKI general mora služiti ta stran in unstran Litve, ali je ogerski državljani ali ni? — Hrvatje se nikakor ne radujejo, tam poslance ravnó tako psujejo, kakor tukaj mene (Tisza). Za ogerske napise ni bilo treba posebnega pooblaščenja, ker je šlo za administrativno stvar, sedaj gré pa za to, da se prenaredi, kar je bilo dosihmal po postavi opravičenega. On je zato, da se stvar naravná, ker to vprašanje daje nekterim povod za kaljenje miru, ker vmes silijo jezikovo vprašanje. — Denarstveni minister povdarja solidarnost s politiko ministerskega predsednika. — V ponedeljek se ima debata nadaljevati. (Iz tega, kakor se zagovarjata gospoda Tisza in Sapary, se najbolj kaže brezobzirnost madjarske vlade do Hrvatov. — Hrvatje so trpeli leta in leta, dokler ni bila mera prenapolnjena in čeztekoča. Kdo je kriv, da se je po Hrvaškem tako gospodarilo? Do javne službe ni prišel drug kakor madjaron, a temu pa se ni bilo bati ničesa, saj ga je varovala njegova lojalnost (?) Kdo se bode čudil neredom po Hrvaškem! Ogerski državniki pa svetujejo k spravi, ker jim [njih osebam in sistemu] gre za kožo. Res da, take prilike ne bode brž, kakor je sedaj, da se odpravi hegemonija Madjarov unstran Litve. V istini krasna prilika, katero so Madjari sami privabili s svojo oholostjo.)

Ministerski rezident na cetinjskem dvoru, polkovnik *baron Thömmel*, odšel je zaradi slabega zdravja za dalj časa na odpust in ga je podpolkovnik Milinković za sedaj začasno nadomestil. Govori se, da Milinković minister-rezident v Cetinjah postane.

Kakor se je španjski minister unanjih zadev angleškemu „Times“ korespondentu Blowitz-u

Marsikdo, ki se prestraši, gre na „kolo-vrat“, da se pretrese in strah iz udov odzene. Jaz bi svetoval takemu, ako mu je količkaj priložno, naj se enkrat na takem vozu, ob takem vremenu in po taki poti, kakor jaz dve uri daleč pelja, pa mu zagotovim, ako tresenje kaj pomaga, da mu bo pregnalo, ako bi imel tudi vse strahove v udih.

Ko bi jaz kaj govoriti imel in zapovedovati čez tiste gospode, ki imajo ceste v svoji oblasti, pa vendar nič za popravilo ne storé, bi jim naložil kazen, naj se vsak dan enkrat dve uri daleč po taki poti peljejo, dokler cesta ne bo popravljena, in spet tu rečem: Gotovo bi pomagalo.

Naj bo to „sine ira et sine studio“ od slabih cest sploh rečeno, zakaj mnogo jih je po deželi; ta pa mi je bila vzor in podoba, na katero sem se najlaglje oziral, ker sam sem jo okušal in poskušal.

v Parizu izrazil, utegnejo se vsled presrčnega sprejema kralja Alfonza na Dunaju *trgovinske razmere* med Avstrijo in Španjolsko via Trst zboljšati. Mali vzroki imajo večkrat velike nasledke.

Vnanje države.

Večji in imenitnejši *italijanski listi* gledé hrvaškega vprašanja vsi Hrvatom simpatično pišejo, Madjarom pa previdnost in spravljalnost nasvetujejo.

Na *Srbskem* vlada sedaj mož jeklene eneržije, Nikolo Christič. Ali bo njegova eneržija nasproti veliki večini radikalnega naroda zmagala ali podlegla, kdo bi že danes to vedel? Po človeškem razumu soditi, rekli bi, da „več pesov je zajčja smrt“. Odkritosrčni prijatelji najmlajšega kraljestva se nikakor ne morejo misli iznebiti, da bi bilo morda vendar le boljše, kako sporazumljenje po drugem potu vsaj poskusiti, in tega mnenja so tudi skoraj vsi po Srbiji živeči Avstrijanci. Na voljo velike narodne večine treba se je ozirati, ako se noče, da se ves narod zoper preziralca ne vzdigne. Da si tudi se je radikalcem že kar naprej vsa sposobnost do vladanja odrekla, vendar bi ne bilo škodovalo, ko bi se jim bila vsaj za nekoliko časa priložnost ponudila, pokazati, kaj da znajo. Za Avstrijo bi ne bilo nikakor tako nevarno, kot so si nekteri domišljevali, saj vsak dobro vé, da tisti pes, ki mnogo laja, ne popade. Naj bi bili tudi radikali na krmilo prišli, hoté ali nehoté morali bi dobri prijatelji Avstro-Ogerski nasproti biti. Kakor se pa sedež na Srbskem vlada, je pa vse bolj absolutizmu kakor pa ustavi podobno.

Na *Rumunskem* se je vreme presukalo. Mržnja proti Avstriji je nekaj ponehala, odkar se je prvi minister Bratiano iz Dunaja povrnil. Opozicijski časniki pa pri vsem tem niso vstani laži opustiti. „Binele Publik“ trdi, da bode vsled Bratianovega popotovanja rumunska vojska na šest let pod nemško komando prišla in v slučaju kakošne avstrijsko-ruske vojske avstrijske interese zastopajoč rumunskih sinov kri prelivala. „Indep. Roum.“ erdeljske Rumunce opozorjuje, da so močnejši, kakor se sami sebi dozdevajo. Le toliko naj gledajo, da ne bodo v boji z Madjari omagali in potem naj pa ob priložnosti poskusijo in videli bodo, kdo bode zmagal.

Bolgari so s spremenjeno ustavo jako zadovoljni. Opravni in finančni uradniki so vže na-njo prisegli in iz novega knezu Aleksandru zvestobo obljubili. Rusi si prizadevajo, da po Slavikovu in Karavelovu radikalno stranko v življenje spravijo.

Iz *Bolgarske* se poroča, da se je tamkaj več roparskih zadrug oživilo, ki osobito na železnične postaje in vlake prežé. Tako so ti „obrtnjaki“ nedavno železnično postajo Setovo blizu Varne napadli, načelnika hudo telesno poškodovali in železno blagajnico odnesli. Vrh tega so si pa še mnogo prizadevali, da bi bili tire poškodovati in zaglavniške razmetali. Vlada je vsled tega na vsako postajo po štiri orožnike razpostavila in vrh tega še iz Ruščuka nekaj vojakov odposlala, ki naj bodo roparje preganjali. Do sedaj jim pa še vsakega sledu manjka!

Ni še davno, ko so skoraj vsi časniki vedeli pripovedovati, da so na *Irskem* na Mr. Parnella zavratno streljali. „Politiki“ od 6. t. m. se pa iz Londona poroča, da to ni nič drugega, nego prav debela „časnikarska raca“, ki je iz Irskega čez kanal sv. Jurja na Angleško priletela, katero so potem Angleži vstrelili in drugim časnikom poslali, ki so slastno po nji segli. Mr. Parnell še menda nikdar ni tako zdrav bil, kakor je ravno sedaj in ni ga menda človeka onstran kanala sv. Jurja, ki bi ga Irei bolj spoštovali in ljubili, Angleži pa bolj sovražili, kot je ravno sedanjí vodja zatiranih Irecev, Mr. Parnell.

Izvirni dopisi.

Iz *Horjula*, 7. t. m. Vesel in častit je bil današnji praznik za našo duhovnijo, ker obhajala je bratovščina živega Roženkranca,

oponovljena l. 1852, obdarovana z mnogoterimi odpustki, svoj veliki god. Prišla sta v ta namen iz Ljubljane gg. preč. kanonik A. Zamejic, ki so služili sv. mašo z azistenco, in prof. J. Marn, kateri so pridigovali. Povedali so v pridigi, da bratovščina naša šteje po zapisku svojem vseh udov 2694; izmed teh jih je umrlo 740; torej je živih bratov in sester 1954, mala vojna, ktera vsaki dan spleta lepe duhovne vence kraljici sv. Roženkranca. V družbi z bratovščinami po svetu nas je pač na tisuče in tisuče; ali — letos narastuje ta vojna na milijone in milijone, kateri — po naročilu sv. Očeta papeža Leona XIII — v tem mesecu po vseh farnih cerkvah molijo vsaki dan sv. rožnivenec z lavretanskimi litanijami pred presv. R. Telesom ter se vojskujejo s premočnim duhovnim orožjem zoper hude sovražnike, kateri pretijo človeštvu in posebej sv. katoliški cerkvi. Upajmo, da to ne bode brez dobrih nasledkov; le stanovitno z zedinjenimi močmi se borimo pa marljivo vdeležujemo obilnih milosti in dobrot, ki so nam v tako prijetni, času primerni obliki na ponudbo. Tudi popoldne so slovesno molili sv. rožnivenec in litanije pred lepim bratovskim altajem, kateri je kakor veliki altar tudi iz marmorja, in umetno olepšan. Vbrano zvonjenje in streljanje je o lepem vremenu povzdigovalo svečanost, ktera bi bila za nas tem veselejša, ko bi imeli tudi duhovnega pomočnika, kakor smo se ga letos bili nadjali; ali gospod — vže imenovan — se je branil in ubranil, kar nas je tembolj užalilo, ker je v šolskih letih živil celó dobrotno tukajšnjo vstanovo! Kar je manj duhovnov, pa vera in pobožnost peša. Pozná se v cerkvi, v spovednici, pri mizi Gospodovi, v šoli, pri bolnikih, po podružnicah, in težko bode pozneje dobrega cerkvenega duha spet obuditi in poživiti. Kjer so posamezni preveč obloženi, pa prehitro pešajo in omagajo. Veseli torej farmane in gospoda župnika, da prihajajo časih nekdanji kaplan, g. profesor J. Marn, sedaj vže 26. leto nazaj ter pomagajo v službi Božji. Kakor o sv. Marjeti s preč. g. kanonikom msg. L. Jeranom, nekdanj tukaj kaplanom, tako so o Roženkranski nedelji povzdignili slovesnost s preč. g. kanonikom A. Zamejicem, našim rojakom in častnim občanom. Vidi se, da s tisto ljubeznijo in spoštljivostjo, s katero so častili ranjkega preblagega g. očeta Aleša Jerala, podpirajo tudi našega sedanjega duhovnega očeta g. Franca Dolinarja, kateri so vedno delavni za lepoto farne cerkve in za blagor svojih faranov ranjkemu res prav vredni naslednik. Bog povračaj dobrotnikom našim obilno ter jih ohrani nam še mnoga leta!

Domače novice.

(Današnja 9. seja deželnega zbora) je bila bolj tiha, razmotal se je skoro brez vse debate včeraj že v našem listu naznanjeni dnevni red, to je poročila raznih odsekov o računih, peticijah itd. Poslušalec je bilo prav pičlo število, pa še ti so se polagoma pozgubili. Trajala je seja do 1½3. Prihodnja seja bo v četrtek 11. t. m. Zavoljo prepričlega prostora v današnjem listu poročamo obširneje jutri.

(Narodni klub) imel je včeraj sejo, ktere so se vdežili tudi poslanci, ki so glasovali zoper velikoposestniške volitve, kar jih je bilo v Ljubljani.

(Cecilijino društvo) ima svoj občni zbor v četrtek dne 11. oktobra 1883. Ob desetih dopoldne je prej slovesna sv. maša v stolnici.

(Ljubljanskih veteranov transportna kolona) imela je v nedeljo popoldne svojo peto vajo v postrežbi ranjenih vojakov. To pot podali so se veterani v družbi c. kr. vojaških višjih zdravnikov na polje k smodnišnici, kjer ima društvo „rudečega križa“ svoje vozove spravljene, in so se tamkaj vežbali v praktičnem nakladanju ranjenih vojakov. Vozovi so jako pripravnorejeni; petnajst jih je pripravljenih za sprejem hudo in malo ranjenih, in sicer imajo v vsakem vozu prostora štirje hudo ranjeni in osem malo poškodvanih. Da se kolikor mogoče pretresanje in suvanje ovira, je skoraj vsa naprava na skripeih. V šestnajstem vozu je pa zdravniška in bolniška priprava, kakor tudi kuhinja, šotor, miza i. t. d. shranjeno.

(Lep cerkven svečnik), sestavljen po gosp. Peregrinu Kajzelju, glažarju, za farno cerkev na Raki, je izpostavljen na ogled v njegovem magacinu na starem trgu. Kdor ga hoče videti, naj ne zamudi srede in četrta, ker v petek bo odposlan.

Razne reči.

— Okradena pošta. V nedeljo zvečer so tatje ulomili v pošto pisarno v Velikih Laščah ter odnesli tam hranjene denarje, nekaj čez 100 gld. Dasi so tatje iz okna iztrgali železno omrežje ali „gavtre“, da so prišli v sobo, jih vendar nihče ni slišal in so še le zjutraj zapazili tatvino.

— Duhovske spremembe v tržaški škofiji. V. č. g. Janez Gabrielič je imenovan župnik v Gračišču. — Č. g. Josip Cvitko je imenovan kurat v Castelveneru. — Č. g. Jan. Šega je premeščen za kaplana k sv. Antonu novemu; č. g. Jan. Skabar za kaplana k sv. Mariji Večji (jezuit. cerkvi). Č. g. Jak. Kocijan za kaplana k sv. Antonu novemu; č. g. dr. Peter Tomazin za kaplana k sv. Mariji Pomočnici (sv. Antonu staremu). Č. g. Josip Bottegato za kateheta k samostanski šoli benediktinarc; — č. g. Janez Buttignoni za duh. pomočnika pri sv. Just; č. g. Juri Pittaco za kaplana k sv. Mariji Večji; č. g. Jan. Kavalič in č. g. Franc Mujesan za kaplana pri sv. Jakobu, — vsi v Trstu. Č. g. Edvard Dagri za kaplana v Isoli. — V mašnika posvečen je bil 9. sept. č. g. Mat. Grškovič.

— Kaj se vse lahko bivšemu ministru prigodi? Italijanski poslanec in bivši minister Nicotera došel je ne davno v London, kjer se mu je malenkost prigodila, da so ga policaji odmah prijeli, ko je jedva iz voza skočil. Nicotera povdarjal je svojo nedolžnost v laškem, francoskem in angleškem jeziku, toda vse zastonj; policisti človeku vse verjamejo, le tega ne, da je nedolžen. On je, pravijo, že dolgo zaželeni tat Wilson, na katerega že toliko časa pazijo in danes so zvedeli, da pride. Še le pri policijskem ravnateljstvu posrečilo se je voditelju laških levičarjev svojo identiteto dokazati in nek višji uradnik razodel mu je ne ravno laskavo tajnost, da ima le sam sebi neprijetnost pripisati, ki ga je doletela, ker je omenjenemu tatovu poden, kakor jajce jajcu.

— Pri bolniku. Iz Milana se poroča, da je bil 19. septembra t. l. dr. Cesare Adami, prvi zdravniški izvedenec, k sedemdesetletni stari materi prve glediščne pevke, gospice Verra Larini v posvetovanje poklican. Zdravnik je spoznal odmah, da vse bolečine, o katerih stara toži, le iz prevelikega strahu izvirajo. Prijel je ženo za roko in djal: „Ljuba gospa, vam čisto nič ni, prava bolezen se vse drugače pokaže in kadar se človek na smrt pripravlja, ima ves drugačen obraz.“ — Komaj da je doktor te besede izrekel, se je z glasnim krikom mrtev po tleh zvrnil. V roci mu je ostala knjižica, kamor je tisti dan svoje zdravniške opazke pisal. Star je bil 46 let in vedno čvrst in zdrav.

Telegrami „Slovenca“.

Budapešt, 8. oktobra. (Zbornica poslancev.) Nasvet Polonyiev, da bi se nenavzočim hrvaškim poslancem ustavila dnina, je bil zavržen skoro enoglasno. — Orban, Pulsy, Apponyi in Polit pobijajo nasvet Tiszin o hrvaškem vprašanji. Tisza popravi očitane Politovo, da je žugal s poteptanjem narodnosti, s tem, da je to žuganje bilo obrneno proti onim hujskačem, ki so podpihovali ljudi proti edinosti ogerske krone.

Zagreb, 8. okt. Po neresničnem telegramu provzročena govorica o tem, da se grbi snemajo, je bila kriva, da se je veliko ljudi zbralo, pa brez rogovilenja. Vojaki so potrebili cesto in med tem podučena množica se je razšla. Narejeno je, da nekaj vojakov pride iz Zagorja in banalske Granice nazaj.

Zofija, 9. okt. Sboranje (zbor) sprejelo je z veliko večino konvencijo o odškodovanju Rusov zavoljo železnične zveze.

Carigrad, 9. okt. V petek odpotuje minister unanijh zadev Bogičević na Dunaj, oddat odpoklicno pismo, ob enem pa konvencijo „konference četverih“ ratificirat.

Umrli so:

3. okt. Ana Driquet pl. Ehrenbruck, nadlajtnanta vdova, 93 let, križanske ulice št. 7, starost.

4. okt. Marija Valjavec, gostija, 78 let, Petrova cesta št. 23, starost.

V bolnišnici:

3. okt. Jakob Kušar, gostjač, 48 let,

4. okt. Janez Bukovnik, čevljar, 22 let.

V vojaški bolnišnici:

2. okt. Jakob Eibinetz, pri 44. pešpolku, 21 let, vnetje trebušne mreže.

Eksekutivne dražbe.

12. oktobra. 1. e. dzb. France Penko iz Petelin, 2513 gl. Postojna. — 1. e. dzb. pos. Marija Skrle iz Prema, 2280 gl. Bistrica. — 3. e. dzb. pos. Jožef Lenarčič iz Nandana sela, 4133 gl. 80 kr. Postojna. — 3. e. dzb. pos. Gašper Vidrih iz Trna, 3685 gl. Postojna. — 1. e. dzb. pos. Anton Žabec iz Zagorja h. št. 94, 1140 gl. Bistrica. — 3. e. dzb. pos. Jurij Orlić iz Metlike. Metlika.

13. oktobra. 1. e. dzb. pos. Janez Mihelič iz Semiča št. 14, 1535 gl. Metlika. — 1. e. dzb. pos. Marka Pašič iz Drašč, 690 gl. Metlika. — 1. e. dzb. pos. Ivo Horvat iz Bubnarce, 1060 gl. Metlika. 1. e. dzb. Janez Škrl iz Vipave. Vipava.

Dunajska borza.

8. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 60	kr.
Sreberna „renta“	79 „ 05	„
4% avstr. zlata „renta“, davka prosta	99 „ 65	„
Papirna renta, davka prosta	92 „ 95	„
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 85	„
„ „ 4%	87 „ 25	„
„ papirna renta 5%	86 „ 20	„
Kreditne akcije	160 gld. 290 „ 20	„
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 108 „ 50	„
„ avstr.-ogerske banke	840 „ —	„
„ Länderbanke	103 „ 75	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	640 „ —	„
„ državne železnice	317 „ 25	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	225 „ —	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103 „ 10	„
„ Ferdinandove sev.	105 „ —	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 „ 25	„
4% „ „ „ 1860	500 „ 132 „ 75	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 60	„
„ „ „ 1864	50 „ 166 „ 75	„
Kreditne srečke	100 „ 168 „ 50	„
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ —	„
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ —	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ —	„
London	119 „ 90	„
Srebro	— „ —	„
Ces. cekini	5 „ 68	„
Francoski napoleond.	9 „ 50 1/2	„
Nemške marke	58 „ 70	„

Št. 13378.

(2)

Razpis službe.

Pri ljubljanskem mestnem magistratu je izpraznjena služba **I. mestnega inženirja** z letno plačo 1400 gld. pa dvema, v pokojnino vstevnima 10% petletnicama.

Ta služba, eventualno ona drugega mestnega inženirja z letno plačo 1000 gold. in dvema, v pokojnino vstevnima 10% petletnicama se ima na novo popolniti.

Prosilec za ti službeni mesti je prošnje, katerim morajo priložena biti dokazila o starosti in o sposobnosti, ki je potrebna za višje državno stavbarsko službovanje, dalje dokazila o dozdanzem poslovanji in o polnem znanji slovenskega in nemškega jezika,

do 25. dne oktobra t. l.

izročiti pri podpisanem magistratu, in sicer, če je prosilec v javni službi nameščen, potom dotične predstojajoče gospodske.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 15. septembra 1883.

Župan: Grasselli.

Blätter der Erinnerung

(2)

an die

im September 1883 in Wien abgehaltene

kirchliche Sacularfeier

der

Rettung Wiens aus der Türkennoth im Jahre 1683.

Cena 40 kr. Po pošti 45 kr.

Dobiva se v

Katoliški bukvarni.

Gospodu

Gabrijelu Piccoli,

lekarju

v Ljubljani.

Vaša „**Francova esenca**“ je edino zdravilo, ki se mojemu želodcu prilaga. Po vsakem zavžitji mi je lažje in bolje.

Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „**Francova esenca**“, za katero se vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrou, Gorenje Ležce, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „**Francove esence**“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenice Vaše „**Francove esence**“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želodcu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Seordili, e. k. policijski komisar.

(1)

Vaša „**Francova esenca**“ s sijajnim uspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenice na povzetje.

Trdnjava Ivanč na Hrvaškem meseca avg. 1883.

Josip Marničič, usnjarski mojster.

Francova esenca je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezn v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravi. Steklenica 10 kr.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.